

מציאות ובדמיון

היא עשתה מאמץ עליון ושיחקה באופן יוצא מן הכלל את הזקנה הישישה בכיסא-גלגלים (משמאל). בשנת 1973. את ביקורה האחרון בהבימה עשתה בשנה שעברה, בהצגת הבכורה של סיפור פשוט. הפעם כאורחת. כבר אז ניכרו אותות מחלתה והיא נזקקה למקל הליכה.

בשנותיה האחרונות כשחקנית בתיאטרון היה קשה למצוא במאים שרצו לעבוד עם רובינא, בגלל הוצע לה תפקיד הזקנה במחזה מיכתבים מוונציה.

אהבתה הגדולה של רובינא היתה הר תיאטרון. היא נישאה רק פעם אחת. למשה הלוי. כשהתגרשו נשא הלוי את לאה דגנית לאשה.

„היינו יודות בלב ובנפש“, סיפרה לאה, „לפני כחודש. כשהיא היתה חולה מאד. שאלתי אותה מה שלומה והיא ענתה לי ברוסית: בין! שאלתי יותה: בין!

אחרי שלקתה בהתקף-לב לפני כמה שבועות.

סיפרה השחקנית לאה דגנית: „היינו פעם בהלוויה בבית-הכנסת-הגדול. היו שם מתרימים של חברה-ידישא. עם קופסות רובינא אמרה לי אז: זה מעורר בי בחילה. הייתי רוצה שבהלוויה שלי לא יהיו דברים כאלה.“

בתוכה ולהרגיש בקירבה את ממדי הרגשות האפלים והחזקים שבתהומה של גפש האדם.“

סיפר השחקן-במאי ישראל בקר: „ב-1948, כשהתקבלתי להבימה, נפגשתי עם רובינא. אחרי שיחה של דקות ספורות היא הודיעה לי: 'התקבלתי לעבודה וביתך יהיה איתנו'. שיחקתי איתה וגם ביימתי אותה. באותה תקופה עברתי משברים קשים. הבימוי הראשון שלי היה עם רור בינא והיא עודדה אותי.“

„בשנה שעברה היא באה בפעם האחרונה להבימה. הפעם — כצופה ולא כשחקנית. זה היה בפרמיירה של סיפור פשוט, שבה שיחק בני, משה. או ניגשה ואמרה לי שהיא רואה בכך מעין סגירת מעגל. היא רצתה גם לראות את משה בהדיבוק.“

בין החיים

והמוות

סיפור פשוט היה לנו פתאום רגע מאד אינטימי, לי קבלת פנים נהדרת. היא ברכה אותי בברכה שברך אותה הבמאי ואכטנגוב, שביים אותה בהדיבוק. ואכטנגוב אמר לה אז שתפקיד האם בהדיבוק יהיה אם כל תפקידיה בעתיד, והיא אמרה לי שר תפקידי בסיפור פשוט יהיה הבסיס להמשך בשבילי.“

„היה לנו פתאום רגע מאד אינטימי, למרות שלא היכרתי אותה קודם. הרגשתי שהיא נפעמת, שעברה עליה חוויה עצומה ובשבילי זה היה עצום — לראות אריה ותיק כזה של תיאטרון מברך אותי. כשהיא נפטרה הרגשנו, השחקנים הצעירים, כאילו אנחנו נשארים פתאים בלי אבא ובלי אמא.“

„אני רוצה למות על הבמה!“ אמרה חנה רובינא ביום הולדתה ה-90, שחל כיום-הכיפורים בשנה שעברה. היא לא זכתה לממש את מישאלתה. היא מתה השבוע במעון משטן ברעננה. לשם הובאה

כתב עליה המשורר נתן אלתרמן: נברך את בואה יגונית ומוארת, / משולה כיר נה ומשולה כלביאה, / נברך היותה רתוקה בשרשרת / אל יחוד העיגול שנחתם בבואה... / ונאמר לה: תודה לך, אשה בעטרת / תודה שחקנית עברית נפלאה.

„עם מותה של רובינא נסגר מעגל בתיאטרון העברי.“ אמר השחקן הוותיק רפאל קלצ'קין. „פגשתי בה לראשונה ב-1928 ב'הבימה' בשדרות רוטשילד. בשנת 1928 אז הגעתי להבימה. היא קיבלה את פני. אשה גבוהה, לבושה בסודר וכולה אומרת הוד והדר. שאלתי אותה איזה שאלה היא ענתה לי באופן צנוע, קל, בלי שום מאמץ.“

„רק אחר כך נודע לי שזאת רובינא האגדתית. אני זוכר שישבתי באולם בחור רות להצגת כתר דוד. היא לא ידעה להיות תאוותנית מספיק. היא התנגדה לבמאי ואמרה לו: 'איני יכולה להבין איך אשה מתרפסת כך בפני גבר!' ואז הסביר לה הבמאי כי אפשר להיות שיכור גם מכעס. שיכור לרצח. שיכור לדעת וגם שיכור מתאוה.“

הבמאי אלכסיי דיקי הוא זה שגילה ברובינא את האשה שעל הבמה. ליתר דיוק: את האשה החוטאת. אחרי תפקידיה כלאה וכאשה צעירה, היתה דמותה של תמר בכתר דוד התפקיד הראשון בחייה האמנותיים שבו הפגינה סכס על הבמה.“

מן ההצגה: אמנון מתפרץ על הבמה בדברי הרטה על מעשהו. תמר כורעת על-ידו ומחבקת את ברכיו. כששימלותיה קרועות ושערה פרוע. היא אחוזת שיגעון תשוקה ולא מרפה ממנו. „קחיני אמנון כאשר לקחתני!“ בתנועה פראית משחרר אמנון את רגליו מתוך זרועותיה, משליכה בתנופה ממנו והלאה ונשאר עומד באמצע הבמה: „לכי, הנקלה בנשים, סורי!“ תמר זוחלת אליו: „אני צמאה אמנון, צמאה עוד!“

סיפור השחקן שימעון פינקל: „הסוד להצלחתה הגדולה של רובינא בתפקיד זה היה, שהצלחה, בעזרת הבמאי, לעורר

עם הבת

הזמרת אילנה רובינא, שבאה לברכה אחרי הצגת הדיבוק, יום הולדתה של הבת חל בט"ו בשבט וביום זה מתה אמה. צירוף-מיקרים זה נראה סימלי דווקא משום שרובינא האמינה באמונות תפלות.